

**PROGRESSIEF
NEDERLAND**

Volt

Verkiezingsplan

voor de waterschapsverkiezingen 2027 Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Vastgesteld door Water Natuurlijk, PRO, D66, Volt op 26 augustus 2026

Dit bestuurlijk verkiezingsplan bevat de hoofdlijnen en verwijst voor de operationele uitwerking en detailafspraken naar de bijlagen. Het plan kent qua hoofdstukkenindeling de lijn van:

samenwerking → governance → organisatie → campagne → financiën → fractievorming.

MANAGEMENTSAMENVATTING

Water Natuurlijk, PRO, D66 en Volt nemen gezamenlijk deel aan de Waterschapsverkiezingen 2027 binnen Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden via een Samenvoeging van Aanduidingen (SvA). De partijen constateren dat hun inhoudelijke doelstellingen op het gebied van waterkwaliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzame ontwikkeling, democratische participatie en toekomstbestendig waterbeheer grotendeels overeenkomen. Daarom kiezen zij ervoor gezamenlijk op te trekken richting de verkiezingen van maart 2027.

De samenwerking heeft als doel:

- ✧ Één gezamenlijke kandidatenlijst;
- ✧ Één gezamenlijk verkiezingsprogramma;
- ✧ Één gezamenlijke campagne;
- ✧ Één gezamenlijke fractie voor de bestuursperiode 2027-2031.

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de voorbereiding en uitvoering van de verkiezingen ligt bij het bestuur van Water Natuurlijk HDSR. De Klankbordgroep Besturen bewaakt het draagvlak binnen de vier deelnemende partijen en adviseert over strategische keuzes.

De gezamenlijke uitgangspositie bedraagt momenteel negen zetels. De minimale ambitie is behoud van deze negen zetels, de realistische ambitie bedraagt tien zetels en het streefdoel bedraagt twaalf zetels.

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Achtergrond en aanleiding	3
3	Uitgangspunten van de samenwerking	3
4	Verkiezingsdoelstellingen en strategische positionering	4
5	Bestuurlijke organisatie en mandatering	5
6	Organisatie verkiezingsproces	5
7	Kandidaatstellingsproces	6
8	Kandidatencommissie	7
9	Verkiezingsprogramma	7
10	Communicatie	8
11	Campagneorganisatie	9
12	Campagnestrategie	9
13	Financiën	10
14	Planning en spoorboek	11
15	Fractievorming en coalitievorming	11
16	Evaluatie	12
17	Risicoanalyse	12
	Bijlagenregister	13

1 INLEIDING

Dit verkiezingsplan beschrijft hoe de deelnemende partijen gezamenlijk de verkiezingen van 2027 voorbereiden, organiseren en uitvoeren.

Het plan vormt het bestuurlijke kader voor:

- ✘ Voorbereiding van de verkiezingen;
- ✘ Kandidaatstelling;
- ✘ Opstellen verkiezingsprogramma;
- ✘ Campagnevoering;
- ✘ Fractievorming;
- ✘ Evaluatie van de samenwerking.

De operationele uitwerking is opgenomen in de afzonderlijke bijlagen.

2 ACHTERGROND EN AANLEIDING

Water Natuurlijk en de PvdA nemen sinds 2008 succesvol deel aan de waterschapsverkiezingen binnen HDSR en hebben zich ontwikkeld tot twee van de meest invloedrijke politieke stromingen binnen het waterschap. In de afgelopen bestuursperioden heeft ook al intensieve samenwerking plaatsgevonden met elkaar als partijen in het dagelijks bestuur van HDSR.

Tegelijkertijd groeien de maatschappelijke opgaven rond:

- ✘ Waterveiligheid;
- ✘ Klimaatadaptatie;
- ✘ Droogte;
- ✘ Waterkwaliteit;
- ✘ Energietransitie;
- ✘ Biodiversiteit.

Deze ontwikkelingen vragen om een brede progressieve samenwerking. Daarom hebben Water Natuurlijk, PRO, D66 en Volt besloten gezamenlijk deel te nemen aan de verkiezingen van 2027.

De samenwerking tussen Water Natuurlijk en de voorlopers van PRO heeft binnen HDSR reeds meerdere bestuursperioden geleid tot succesvolle samenwerking binnen coalities en het Dagelijks Bestuur. De vorming van de SvA bouwt voort op deze ervaringen.

3 UITGANGSPUNTEN VAN DE SAMENWERKING

De samenwerking is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Politieke uitgangspunten

- ✘ Duurzame bescherming van ons watersysteem;
- ✘ Klimaatbestendig waterbeheer;
- ✘ Biodiversiteit versterken;
- ✘ Toekomstgericht bestuur;
- ✘ Democratische legitimiteit.

Organisatorische uitgangspunten

- ✘ Gelijkwaardigheid van de deelnemende partijen;
- ✘ Transparante besluitvorming;
- ✘ Wederzijds respect;
- ✘ Zoeken naar consensus.

SvA-uitgangspunt

De vier partijen nemen deel met één lijst, één programma en één campagne en vormen één gezamenlijke fractie na de verkiezingen.

Het Verkiezingsreglement is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

4 VERKIEZINGSDOELSTELLINGEN EN STRATEGISCHE POSITIONERING

Politieke doelstelling:

De betrouwbare, ervaren en toekomstgerichte groen-blauwe en sociale kracht zijn die staat voor democratisch, deskundig en verbindend bestuur van het watersysteem.

Uitgangspositie:

Water Natuurlijk: 6 zetels; PvdA (thans onderdeel PRO): 3 zetels.

Zeteldoelstelling: De gezamenlijke uitgangspositie bedraagt negen zetels. Het behoud van deze negen zetels vormt de ondergrens. Op basis van de analyse van de vorige verkiezingen in vergelijking met de gelijktijdige provinciale verkiezingen is het de verwachting dat het resultaat deze keer tussen de tien zetels en twaalf zetels uitkomt.

Campagnedoelstellingen en doelgroepen

Naast het behalen van zetels heeft de campagne als doel:

- ✘ Vergroten van de herkenbaarheid van Water Natuurlijk-PRO-D66-Volt;
- ✘ Opbouwen van vertrouwen in de deelnemende partijen;
- ✘ Vergroten van zichtbaarheid van het waterschapswerk;
- ✘ Versterken van de samenwerking tussen de vier deelnemende partijen;
- ✘ Vergroten van betrokkenheid van leden, vrijwilligers en kandidaten.

De campagne werkt met meetbare indicatoren voor zichtbaarheid, bereik, media-aandacht en betrokkenheid.

Besluitpunt campagne

Nog uit te werken:

- ✘ Prioritaire gemeenten;
- ✘ Analyse verkiezingsuitslagen 2023;
- ✘ Campagneboodschap.

5 BESTUURLIJKE ORGANISATIE EN MANDATERING

De bestuurlijke verantwoordelijkheid berust bij het bestuur van Water Natuurlijk HDSR.

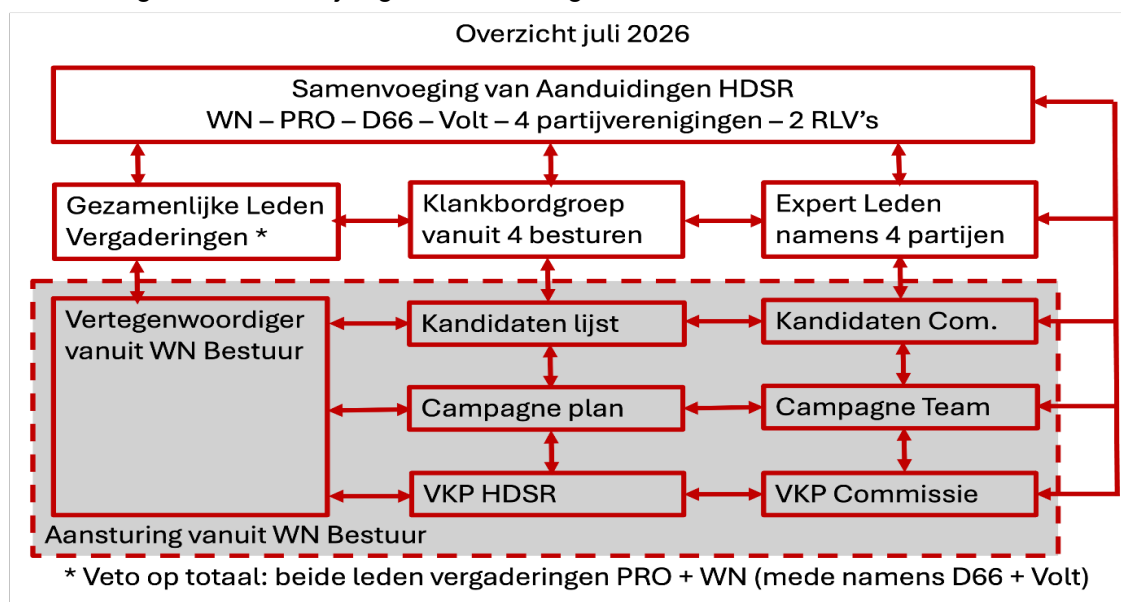
D66 en Volt hebben mandaat verleend aan Water Natuurlijk voor de uitvoering van de verkiezingsvoorbereiding. De leden van Water Natuurlijk hebben een mandaat verleend voor de uitwerking van deze organisatie. PRO participeert binnen de mandaten van haar ledenvergaderingen.

6 ORGANISATIE VEREKIEZINGSPROCES

D66 en Volt hebben mandaat verleend aan Water Natuurlijk HDSR voor de voorbereiding en uitvoering van de verkiezingsdeelname conform de gemaakte SvA-afspraken. Nu de fusie van PvdA en GroenLinks tot PRO is afgerond, zijn de leden van PRO Regio Utrecht de eindbeslissers namens PRO. Om de besluitvorming zoals in het Verkiezingsreglement vastgesteld effectief na te komen zijn de leden van deze beide partijen in hun RLV's genoodzaakt gelijkluidende beslissingen te nemen. Om dat te faciliteren is besloten een gezamenlijke ledenvergadering van alle leden van de deelnemende vier partijen bijeen te roepen waarop de inhoudelijke discussie op basis van een persoon is een stem plaatsvindt. Daarna wordt de eindbeslissing voorgesteld aan beide RLV's voor de stemming ja of nee, deze te accepteren.

In deze gezamenlijke ledenvergadering worden vanuit het gemandateerde bestuur van Water Natuurlijk de voorbereide voorstellen verdedigd om te komen tot deze besluiten. In de voorbereiding van deze voorstellen zijn deze besproken in de Klankbordgroep waar alle vier besturen in vertegenwoordigd worden. Deze voorstellen/ uitkomsten worden door bestuurscommissies bestaande uit expert leden opgesteld, samengesteld en voorgedragen. Daarbij hebben we het over Kandidaten, Verkiezingsprogramma en Campagne Commissies/teams.

Deze voorgaande omschrijving is hier samengevat in dit schema:

Klankbordgroep Samenstelling:

- ✘ Water Natuurlijk HDSR;
- ✘ PRO Utrecht;
- ✘ D66 Midden-Nederland;
- ✘ Volt Utrecht.

Rol van de Klankbordgroep:

- ✘ Adviseert;
- ✘ Draagt leden voor commissies voor;
- ✘ Bevordert draagvlak;
- ✘ Bewaakt samenwerking.

De Klankbordgroep is nadrukkelijk geen hiërarchische stuurgroep. De Klankbordgroep fungeert als platform voor bestuurlijke afstemming tussen de deelnemende partijen en streeft naar besluiten op basis van consensus.

Tabel besluitvorming:

Onderwerp/ product	Vorbereiding	Besluit
Reglement	Klankbordgroep	RLV Leden WN + PRO
Kandidatenlijst	Kandidatencommissie	Gezamenlijke ledenvergadering + instemming RLV WN en PRO*
Programma	Programmacommissie	Gezamenlijke ledenvergadering + instemming RLV WN en PRO*
Campagneplan	Campagneteam	Bestuur Water Natuurlijk HDSR
Begroting	Bestuur/ Klankbordgroep	RLV Leden WN + PRO

* om precies te zijn eerst de inhoudelijke behandeling in de Gezamenlijke ledenvergadering en vervolgens instemming op het resultaat daaruit door de RLV's van Water Natuurlijk én PRO.

7 KANDIDAATSTELLINGSPROCES

Het kandidaatstellingsproces richt zich niet uitsluitend op individuele geschiktheid van kandidaten, maar ook op het samenstellen van een divers en complementair fractieteam. Daarbij wordt gestreefd naar diversiteit langs alle assen, evenwichtige vertegenwoordiging van de samenwerkende partijen, spreiding over het beheergebied van HDSR en voldoende bestuurlijke kwaliteit voor zowel het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.

Het kandidaatstellingsproces wordt uitgevoerd volgens:

- ✘ Verkiezingsreglement HDSR 2027;
- ✘ Handboek Kandidaatstellingsprocedure;
- ✘ Opdracht Kandidatencommissie.

En kent de volgende fasen:

- ✘ Scouting en werving;
- ✘ Kandidaatstelling;
- ✘ Selectiegesprekken;
- ✘ Advies kandidatencommissie;
- ✘ Ledenbehandeling;
- ✘ Vaststelling kandidatenlijst;
- ✘ Registratie Kieswet.

Het gedetailleerde Opdracht en Profiel Kandidaatstelling is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

8 KANDIDATENCOMMISSIE

De kandidatencommissie beoordeelt kandidaten zowel op hun individuele geschiktheid als op hun bijdrage aan een toekomstbestendig en complementair fractieteam. Daarbij wordt rekening gehouden met bestuurlijke ervaring, politieke sensitiviteit, maatschappelijke betrokkenheid, communicatieve vaardigheden, inhoudelijke expertise, diversiteit langs alle assen en de mate waarin kandidaten elkaar versterken. Het doel is te komen tot een evenwichtige kandidatenlijst die een effectief fractieteam kan vormen voor de bestuursperiode 2027-2031.

De kandidatencommissie adviseert over:

- ▣ Geschiktheid kandidaten;
- ▣ Volgorde kandidatenlijst;
- ▣ Diversiteit langs alle assen;
- ▣ Invulling van AB-, lijsttrekker- en DB-profielen.

De kandidatencommissie werkt conform de principes van objectiviteit, integriteit, vertrouwelijkheid en gelijke behandeling van kandidaten.

9 VERKIEZINGSPROGRAMMA

Het regionale verkiezingsprogramma wordt opgesteld op basis van het landelijke basisprogramma van de samenwerkende partijen. Daarbij worden regionale accenten toegevoegd die aansluiten bij de specifieke opgaven binnen HDSR. De programmacommissie betreft leden, fracties, stakeholders en maatschappelijke partners actief bij de totstandkoming van het programma.

Doel is een regionaal programma dat:

- ▣ Herkenbaar is;
- ▣ Uitvoerbaar is;
- ▣ Past binnen HDSR.

Het verkiezingsprogramma wordt opgesteld op een voor inwoners begrijpelijk taalniveau (B1) en is eenvoudig toegankelijk en doorzoekbaar op thema en onderwerp.

De Programmacommissie bestaat uit minimaal vijf leden en wordt samengesteld door het bestuur van Water Natuurlijk HDSR na overleg met de Klankbordgroep. De commissie zorgt voor draagvlak binnen de deelnemende partijen en bewaakt samenhang, leesbaarheid en politieke scherpte van het programma.

De gedetailleerde Opdracht en Profiel Programmacommissie is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

10 COMMUNICATIE

Strategische positionering

Water Natuurlijk-PRO-D66-Volt positioneert zich als de betrouwbare, ervaren en toekomstgerichte groen-blauwe en sociale kracht binnen het waterschapsbestuur. Waarbij de campagne wordt gebaseerd op deze vijf kernwaarden:

- ▣ Groen (leidend);
- ▣ Gezond;
- ▣ Gezamenlijk;
- ▣ Genieten;
- ▣ Gemeenschappelijk.

Deze waarden vormen de basis voor verkiezingsprogramma, campagne en coalitievorming.

Communicatie-uitgangspunten

Bij waterschapsverkiezingen blijken herkenning, vertrouwen en zichtbaarheid belangrijker dan beleidsdetails alleen. Daarom gelden de volgende uitgangspunten:

- ▣ Eenvoud boven complexiteit;
- ▣ Herhaling boven nuance;
- ▣ Zichtbaarheid boven volledigheid;
- ▣ Concrete voorbeelden boven abstract beleid.

Communicatie wordt steeds vertaald naar herkenbare situaties in de directe leefomgeving van inwoners.

Doelgroepen

De campagne richt zich primair op:

- ▣ Inwoners van 30 tot 65 jaar;
- ▣ Inwoners die betrokken zijn bij hun leefomgeving;
- ▣ Inwoners die onderwerpen als wateroverlast, droogte, klimaat en natuur belangrijk vinden.

Daarnaast is er specifieke aandacht voor:

- ▣ Jongeren;
- ▣ Stedelijke doelgroepen;
- ▣ Hoger opgeleiden;
- ▣ Nieuwe Nederlanders;
- ▣ Expats.

Het gedetailleerde Campagneplan is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

11 CAMPAGNEORGANISATIE

Campagnecoördinator

De campagnecoördinator werkt in opdracht van het bestuur van Water Natuurlijk HDSR en fungeert als verbindende schakel tussen:

- ▣ bestuur;
- ▣ kandidaten;
- ▣ vrijwilligers;
- ▣ landelijke campagneorganisatie;
- ▣ deelnemende SvA-partijen.

De campagnecoördinator:

- ▣ stelt het regionale campagneplan op;
- ▣ stelt een campagnebegroting op;
- ▣ bewaakt planning, voortgang en samenhang;
- ▣ organiseert campagneactiviteiten;
- ▣ Onderhoudt contacten met landelijke campagnestructuren;
- ▣ Presenteert het campagneplan en de begroting in de daarvoor aangewezen ledenvergadering(en) van de samenwerkende partijen;
- ▣ Ondersteunt kandidaten en vrijwilligers.

Campagneteam

Het campagneteam ondersteunt de campagnecoördinator bij de voorbereiding en uitvoering van de campagne. Het campagneteam:

- ▣ Bestaat uit minimaal vijf leden;
- ▣ Vertegenwoordigt waar mogelijk de deelnemende partijen;
- ▣ Ondersteunt communicatie, contentontwikkeling en campagneactiviteiten;
- ▣ Stemt af met landelijke en de provinciale campagne structuren.

Vrijwilligers en ambassadeurs

Kandidaten, vrijwilligers en ambassadeurs vormen gezamenlijk het belangrijkste bereikskanaal van de campagne. De campagneorganisatie stimuleert actieve deelname van leden van alle deelnemende partijen.

Het gedetailleerde Profielen Campagnecoördinator en Campagneteam is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

12 CAMPAGNESTRATEGIE

Campagnefasering

De campagne wordt uitgevoerd in drie fasen:

Fase 1: Opbouw (2026)

- ▣ Inrichting campagneorganisatie;
- ▣ Opzetten mediawerkgroep;
- ▣ Trainingen;
- ▣ Ontwikkelen communicatiemiddelen.

Fase 2: Versterking (eind 2026)

- ✘ Activeren kandidaten;
- ✘ Vergroten zichtbaarheid;
- ✘ Opstarten free publicity.

Fase 3: Verkiezingscampagne (2027)

- ✘ Intensivering media-aanpak;
- ✘ Straatcampagnes;
- ✘ Debatdeelname;
- ✘ Maximale zichtbaarheid richting verkiezingsdag.

Provinciale verkiezingen

De campagne zoekt actief aansluiting bij de provinciale verkiezingscampagnes van PRO, D66 en Volt om wederzijds bereik te versterken. Daarbij wordt gebruikgemaakt van:

- ✘ gezamenlijke zichtbaarheid;
- ✘ gezamenlijke distributie van campagnemateriaal;
- ✘ gezamenlijke media-optredens waar mogelijk.

Media-aanpak

De campagne zet nadrukkelijk in op:

- ✘ Regionale media;
- ✘ Lokale nieuwswebsites;
- ✘ Huis-aan-huisbladen;
- ✘ Regionale radio;
- ✘ Regionale televisie;
- ✘ Sociale media.

Free publicity vormt een belangrijk onderdeel van de campagnestrategie. De nadruk ligt op het actief aanbieden van lokaal relevante verhalen en voorbeelden uit het HDSR-gebied.

Monitoring

Het campagneteam rapporteert periodiek over:

- ✘ Voortgang van de campagne;
- ✘ Zichtbaarheid;
- ✘ Media-aandacht;
- ✘ Vrijwilligersinzet;
- ✘ Financiële voortgang;
- ✘ Bereik campagne-uitingen;
- ✘ Persvermeldingen;
- ✘ Betrokkenheid leden.

Hierdoor kunnen activiteiten tijdig worden aangepast of versterkt.

Het gedetailleerde Campagneplan is opgenomen als afzonderlijke bijlage van dit verkiezingsplan.

13 FINANCIËN

Uitgangspunt: campagnebudget circa € 15.000 verdeeld over 2026 en 2027. De financiële uitgangspunten zijn uitgewerkt in een separaat financieel voorstel dat tegelijkertijd met dit verkiezingsplan ter bespreking wordt voorgelegd:

- ❑ Campagnebudget € 15.000;
- ❑ Verdeelsleutel: voorstel is Water Natuurlijk 50%, PRO 40%, D66 en Volt ieder 10%
- ❑ Bijdragen partijen;
- ❑ Organisatiekosten SvA;
- ❑ Uitgangspunten afdrachtenregeling.

Dekking:

- ❑ Water Natuurlijk;
- ❑ PRO;
- ❑ D66;
- ❑ Volt;
- ❑ Giften;
- ❑ Verkiezingsfondsen.

Besluitpunten

- ❑ Definitieve bijdragen;
- ❑ Kostenverdeling SvA;
- ❑ Afdrachtenregeling.

Het financiële plan wordt separaat ter besluitvorming voorgelegd en na vaststelling als bijlage opgenomen.

14 PLANNING EN SPOORBOEK

Belangrijkste mijlpalen:

Periode	Activiteit
Augustus 2026	Commissies benoemen
September-oktober 2026	Kandidaatstelling
November 2026	Ledenvergadering
Januari 2027	Campagnefase
Maart 2027	Verkiezingen
Medio 2028	Evaluatie

De formele verkiezingskalender van de Kiesraad maakt onderdeel uit van het spoorboek en bevat onder andere de momenten van kandidaatstelling, controle van de kandidatenlijsten, hersteltermijnen, verkiezingsdag, uitslag en installatie van het nieuwe Algemeen Bestuur.

De gedetailleerde planning is opgenomen in het spoorboek dat als afzonderlijke bijlage onderdeel uitmaakt van dit verkiezingsplan.

15 FRACTIEVORMING EN COALITIEVORMING

De samenwerking binnen de SvA is aangegaan voor de volledige bestuursperiode 2027-2031, tenzij de deelnemende partijen gezamenlijk anders besluiten. De fractie:

- ❑ Voert coalitieonderhandelingen;
- ❑ Draagt DB-kandidaten uit haar midden voor;
- ❑ Vertegenwoordigt de SvA.

Samenwerking in de coalitie om HDSR te besturen wordt gezocht met partijen die aansluiten bij de gezamenlijke waarden van de SvA. Het gezamenlijke waardenkader van de SvA wordt gevormd door de 5 G's: Groen, Gezond, Gezamenlijk, Genieten en Gemeenschappelijk. De gezamenlijke fractie opereert als één politiek-bestuurlijk team. De fractie moet zowel in een coalitie- als oppositierol effectief kunnen functioneren en zoekt daarbij steeds de balans tussen politieke idealen, bestuurlijke verantwoordelijkheid en uitvoerbaarheid van beleid.

Fractieteam

De samenwerkende partijen streven naar een fractieteam dat beschikt over een evenwichtige mix van bestuurlijke ervaring, politiek talent, inhoudelijke deskundigheid en maatschappelijke betrokkenheid. Diversiteit in achtergrond, leeftijd, woonplaats, expertise en partijachtergrond wordt daarbij nadrukkelijk meegewogen. De nieuw te vormen fractie zal later zich buigen over haar Fractiestatuut en -leiding.

16 EVALUATIE

Jaarlijkse evaluatie van de samenwerking.

De eerste evaluatie vindt uiterlijk medio 2028 plaats.

Het bestuur van Water Natuurlijk HDSR organiseert deze evaluatie en de Klankbordgroep levert hierop reflectie.

17 RISICOANALYSE

Belangrijkste risico's:

- ❑ Onvoldoende kandidaten;
- ❑ Vertraging besluitvorming;
- ❑ Onvoldoende campagnecapaciteit;
- ❑ Beperkte financiële middelen;
- ❑ Onduidelijkheid over rollen.

Voor ieder risico wordt in het spoorboek een eigenaar benoemd.

BIJLAGEREGISTER

	Bijlage	Status	Datum
1	Verkiezingsreglement 2027	Gereed	2026-08-19
2	Opdracht en Profiel Kandidaatstellingcommissie 2027	Gereed	2026-08-19
3	Profielschets kandidaten, hoogheemraad, lijsttrekker 2027	Gereed	2026-08-26
4	Opdracht en Profiel Programmacommissie 2027	Gereed	2026-08-12
5	Campagneplan 2027	Gereed	2026-08-19
6	Profiel Campageteam 2027	Gereed	2026-08-19
7	Profiel Campagne coördinator 2027	Gereed	2026-08-12
8	Planning Verkiezingen 2027	Gereed	2026-08-19
9	Financieel plan 2027	Concept	2026-08-19